

Vocalisten

Eens meegaan met de vogelwerkgroep van NWB is een aangenaam uitstapje in de natuur. Maar het is meer! Voor een niet-geofende of niet-professionele vogelaar is het een uiterst moeilijke lessenreeks. Zeker wanneer die lessen, voor een groot gedeelte, gebaseerd zijn op geluiden die je tot een feilloze determinatie van een ergens verborgen vogeltje moeten brengen.

Uiteindelijk moet je op zoek gaan naar wat uitleg over deze 'vocalisten'.

Allerlei vragen dienen zich aan, soms ook antwoorden, maar dikwijls komen er nog meer vragen.

Wanneer zingen vogels? Sommige zingen het hele jaar door (roodborst), andere in bepaalde seizoenen, of 's nachts, of alleen 's morgens, of dag en nacht (nachttegaal).

En waar gaan ze zingen? Hoog in de lucht (leeuwerik), op de grond, op het uiterste topje van een hoge boom (groenling), of ergens midden in een struik (nachttegaal).

Het gezang, geroep of gekrijs kan allerlei betekenissen hebben zoals:

“Hier zit ik.”

“Trap het af, want dit is mijn gebied.”

“Verschuil u vlug, want er is gevaar.”

“Ik ben in goede gezondheid, ik houd het lang vol.”

“Ik ben jong en wil ook wel eens wat.”

“Waar blijft mijn eten?”

Zou het kunnen dat door verschillende soorten een sterk gelijkende alarmkreet uitgebracht kan worden die dan hetzelfde geïnterpreteerd kan worden in een bepaald gebied? (Er is een sperwer gemeld...)

Wat maken de ouders van de geluidjes van jongen? Breng eens wat voeder of kom die gaai eens weggagen...

En de zang zelf kent veel variatie. Alle vinken zingen hetzelfde liedje op een ander toontje. Ik denk dat er niet alleen dialecten zijn maar ook taalgrenzen.

Liedjes op een hoge toon, hoge frequentie, gaan goed door open lucht zonder veel obstakels en kunnen ver gehoord worden. Bijvoorbeeld een leeuwerik hoog in de lucht. Roep of gezang op een lage toon draagt weer verder door een dichte vegetatie. Denk aan een roerdomp in een rietveld.

Meestal gaat het om een gemengde uitzending die aan de luisteraar laat weten of de zanger ver is (de lage frequenties gaan verloren) of dichterbij zit. Dit is van cruciaal belang voor vogels die voor hun territorium opkomen.

Je kan allerlei andere vragen blijven stellen, maar de antwoorden zijn niet altijd even gemakkelijk.

Waarom kunnen sommige vogels zo fantastisch zingen? Een zang-gen of een zangmodule in de hersenen, een sterk ontwikkeld zangorgaan?

De zang is als een taal vol betekenis en de vogels houden van zingen, het bezorgt hen plezier. Een leeuwerik zal er wel van genieten als hij opstijgt en neerdwarrelt. Een huwelijksaanzoek met gezang.

Vogelwerkgroep Noordwest-Brabant.

Jaak Weytjens